

Fra Hannæsland i gamle Dage.

Ved N. SODBORG.

I. Den gamle Fjersamler.

PAA SKRAANINGEN nord for Skaarup Høje i Øsløs Sogn laa engang et lille Hus - nu er det helt borte. Her boede for mange Aar tilbage Husmand Christen Jensen. Han var en meget gammel Mand og nød Aftægt hos sin Søn; han var ellers rask og rørig, men var blevet blind paa det ene Øje.

Gamle Kræn Jensen var ellers en ret mærkelig Mand. I Sommertiden sad han gerne paa Solskinsdage uden for Huset og lod Solen gennemvarme sin gamle Krop. Det var ham da en stor Glæde, naar en eller anden forbipasserende vilde slaa sig ned hos ham en lille Stund og praat' lidt med ham. Og hvor kunde han da fortælle; han var nemlig en udmærket Fortæller, og med Liv og Lune skildrede han sine Oplevelser fra Ungdomsaarene, da han var med i Krigen i Frankrig.

Sønnen, han boede hos, havde tre Drengene, som den gamle Mand daglig gik og saa sig saa glad i. Som de voksede til og efterhaanden kom ud at tjene, syntes Gammelfaar, at det var da saa møj fatte, at de ikke engang havde et Lommeur ligesom andre ordentlige Mennesker. Han vilde saa gerne selv give dem hver et, men hvor skulde Midlerne komme fra. Han havde aldrig haft ret meget af denne Verdens Gods.

Men han fandt alligevel paa Raad; han gav sig nemlig til at samle Fjer. Ved Foraars- og Sommertide kunde der langs Fjordbredden og særlig langs Kanterne af Vejlerne, som ligger paa begge Sider af Hannæsland, og som den Gang ikke var udtørrede, mellem opskyllet Tang og Siv altid findes en Mængde Fuglefjer fra Vejlerne og Fjordens mangeartede, rige og brogede Fugleliv - og især ved Højvande eller efter Paalandsvind.

Gamle Kræn Jensen gav sig nu til at gaa fjordlangs og samle alle de vaade Fjer, han kunde finde, i sin Pose. Og medens han saadan gik og bøjede sin gamle Ryg med sejt Udholdenhed Hundrede og Hundrede af Gange, gik han og tænkte paa, hvor glade Drengene vilde blive, hvis han kunde naa til at forære dem et lille Lommeur.

"Aa, ja endda, di bette Kaal', di vil jow saa gjan ha' en Klaak li'som anner ung' Mennesker; de' er da et' saa sær, nej, mænd om de' er."

Men det blev en lang og trang Gang for gamle Kræn Jensen, langs Vejlerne og hele Holm Tange rundt, ja, undertiden langs Stranden helt om til Amtoft By og saa med Landevejen hjem; tit gik næsten hele Dagen til saadan en Tur. Mærkeligt, at han kunde holde ud til det.

Den første Solskinsdag lagde han de indsamlede Fjer til Tørring ude i Solskinnet, derefter blev de ribbede og sorterede, saa de var tjenlige til Salg.

Og saa gik den ihærdige, gamle Mand igen ud paa en ny Ekspedition.

"De bette Knæjt', saa glaa di endda vil blyw", klang det i hans Sind.

Og gamle Kræn Jensen naaede sit Maal. Med beundringsværdig Udholdenhed fik han samlet og solgt

saa mange Fjer, saa han kunde naa at give hver af Sønesønnerne et lille tarveligt Lommeur.

Ja, vel var det kun et tarveligt Ur i Tombaks- eller Nysølvskasse, den Gamle naaede at skaffe til Veje ved sin Flid og Udholdenhed, men ægte som det røde Guld var dog Hjertelaget hos ham, den gamle, enøjede Kræn Jensen ved Skaarup Høje.

2. Lars Linderots Prædikenbog.

For mange Aar siden laa der et ganske lillebitte Hus tæt nord for Tømmerby Kirke; det var saa lille, at det saa ud, som om det ærbødigt og ydmygt krøb i Ly ved Præstegaarden og den høje, majestætiske Kirke.

Her boede gamle Kristen Bojer med sin Kone Grete Myrup. Et Par hæderlige og stræbsomme Folk var de, de to Gamle. Kristen Bojer havde en sjælden udpræget Ordessans. I mange Aar udførte han Arbejde paa Kommunens Veje, saa godt hans gamle Legeme tillod. Og han udførte sit Arbejde saa godt og samvittighedsfuldt, at Kommunalraadet hvert Aar gav han en Specie udover den akkorderede Sum som Belønning for hans sjældne Omhu.

Ogsaa med sin egen Person var han meget pertentlig. Havde han været af By og brugt sine Basartræsko; det var sorte Træsko med Læder (til Dagligbrug og ved Arbejde brugtes hvide med Kramper), saa vaskede han dem omhyggeligt, satte dem saa op i den lille "Storstue" og lagde et Stykke Papir over dem. Orden i Tingene skulde der være.

Gamle Kristen Bojer var en alvorlig troende Mand. Nu havde han i længere Tid hørt en Del Tale om en Prædikensamling af en berømt svensk Prædikant ved Navn Lars Linderot, og det skulde da være saa møj en sjælden skrap Bog, den Lars Linderots Prædikenbog¹). Den vilde han endda meget gerne se at faa fat paa, og nu havde han paa en eller anden Maade faaet at vide, at Bogen kunde faas i Løgstør; det var jo nok lidt langt af By, men han mente nok, han kunde hente den.

Saa holdt han Mandtal over sine Spareskillinger, som han havde tjent dels ved Vejarbejde og dels ved undertiden at være Kusk for Hr. Pastoren i Kærup Præstegaard, og da Resultatet var tilfredsstillende, var hans Beslutning ogsaa taget.

En tidlig Morgenstund kort efter, at Daggryet kastede det første Skær ind gennem de smaa, men blanke Ruder, stod Kristen Bojer op af sin Seng og kiggede ud for at se, om Vejret stod ham an.

---

¹ Lars Linderots Prædikener udkom i Kristiania 1863. Lars Linderot fødtes i Bohus Len i Sverige i 1761, død 1811. Han var en Tid en meget bekendt Prædikant i sit Fædreland; hørte til de saakaldte "Tordenbørn", der helst ringede med Stormklokken blandt en sovende Slægt, men i hans Tale fandtes dog ikke alene Malmets Lyd, men ogsaa Kærlighedens og Evangeliets milde Toner, siges der i Fortalen til hans Prædikensamling.

”Aa, Gret’, vil do no et’ find’ mæ mi Vadmelsklæjer aa mi Basartræsko, for no vil a et Løgstør aa hent’ Lars Linderots Prædikensbog.”

”Men Jøsses da, Kresten”, udbrød Grete forfærdet, ”de’ er da wal et din Minning, te do vil go den laang Vej bare etter en Bog, haar nue Minnisk da kjend’ Magen, aa to do haar da heller ett Peng nok te’ en.”

”De’ skal do aaller bryd’ dæ om, bette Gret’, a haar Peng’ nok, vel a sej’ dæ, aa no vil a te Gaang.”

”Do goer træt, bette Faar”, indvendte Grete.

”Nej, de skal nok go, a er da ett saa ring’ endno”, sagde den Gamle og kraanede sig.

Iført sine Vadmelsklæder og de sorte, blankpudsede Basartræsko og med en Kæp i sin Haand lagde den gamle Mand trøstigt fra Land i det tidlige Morgengry. Vejen gik gennem Lund By og nord om Lund Fjord, gennem Vust, Thorup, Klim og Gøttrup til Aggersund, derfra med Færgen over Aggersund og videre ad Landevejen til Løgstør, alt i alt, baade frem og tilbage, en Vejlængde paa 8-9 Mil.

Han fandt Boghandleren, som heldigvis ogsaa havde Bogen; og efter at have nydt nogle af Grets’s medbragte Melmader, maaske til en Slant Væddels, begav han sig tilbage til Hannæsland med sin Skat under Armen. Ved Aggersund blev han overfaldet af et slemt Uvejr med Regn og Blæst. ”Lars Linderot” blev gemt ind under Vadmelsfrakken for at undgaa Væden, men da Frakken snart var gennemblødt, blev Bogen puttet ind under Vesten, for ”de vild da vær’ slemt, om den skuld’ kom nøj te’, no jen haar strabesirt saa møj for’ en.”

Langt ud paa Aftenen naaede Bojer tilbage til den hjemlige Arne ved Tømmerby Kirke til den længselsfuldt ventende Gret’, der hele Dagen havde siddet derhjemme og været saa angst for, at han skulde gaa træt, hendes kære, gamle Mand, eller paa anden Maade gaa i Bræk.

Men næste Dag sad den Gamle nok saa kraan og glad ved de smaa, blanke Ruder i sin lille Stue og læste i Lars Linderots Prædikenbog. Om de tunge, stærke Dommedagsprædikener blev til Lise og Næring for hans søgende Aand - ja, derom melder Historien intet.

Men Staal var der nu i ham, den gamle Hædersmand.

(Kilde: Historisk Årbog for Thisted amt 1944, side 91-96)